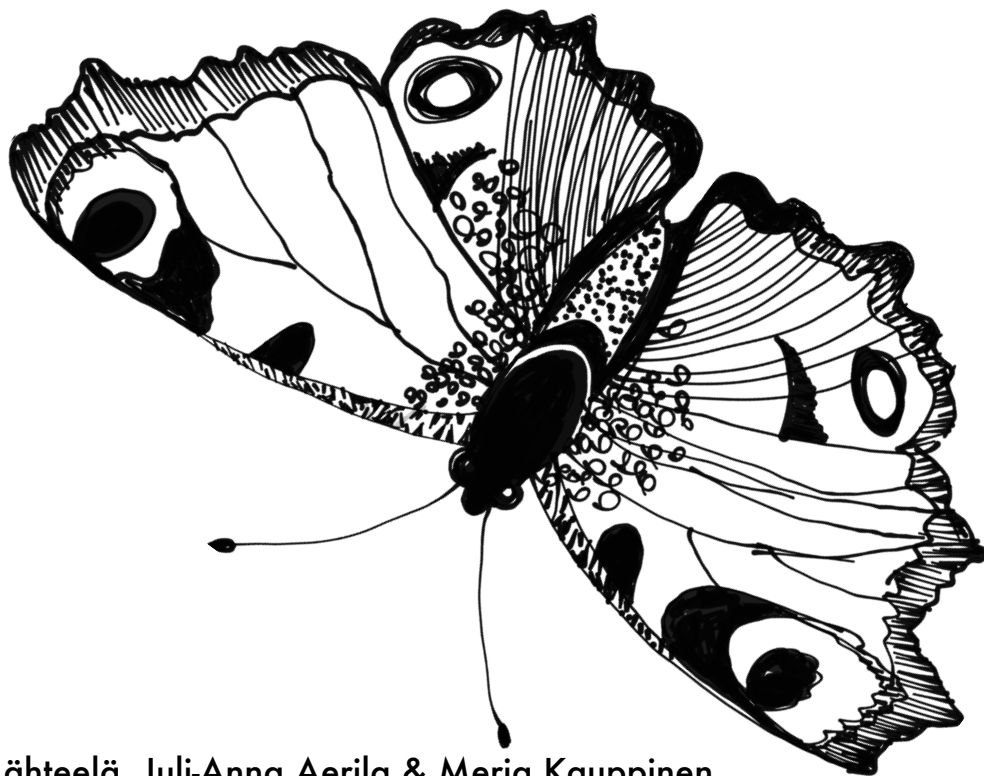

HILJAISET KIRJAT

Tarinoita kaikilla kielillä

Johanna Lähteelä, Juli-Anna Aerila & Merja Kauppinen

HILJAISET KIRJAT

Tarinoita kaikilla kielillä

Kuvitus, suunnittelu ja hiljainen tarina Birgit Paavola © 2021

TURUN
YLIOPISTO

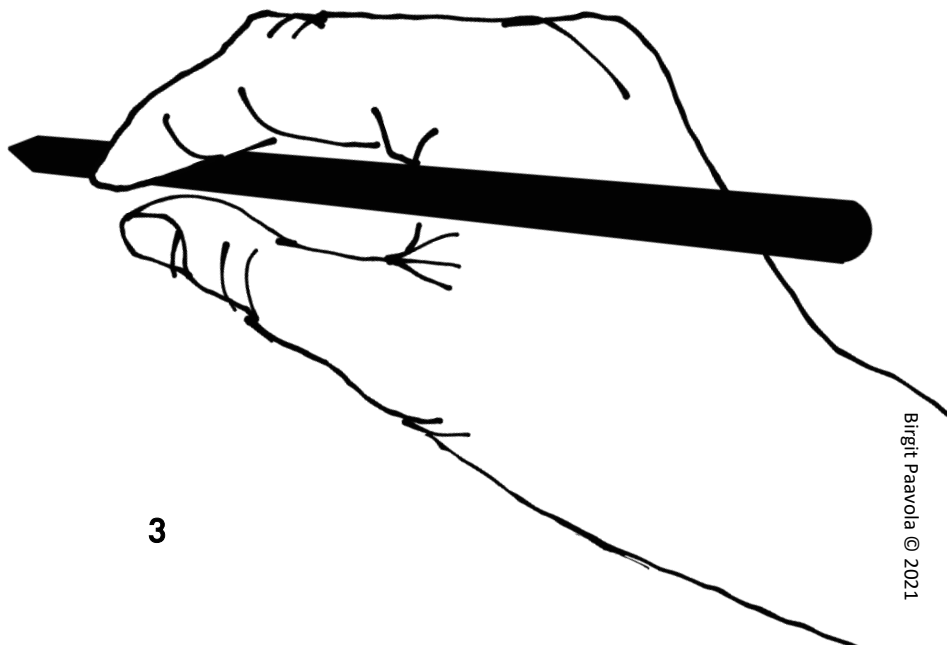
JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Sisällys

1. Juuri sellainen tarina kuin haluat.....	4
2. Tarinankerronnan pitkät perinteet.....	5
3. Monilukutaitoiseksi ja kielitietoiseksi.....	6
4. Ideoita hiljaisten kirjojen käyttöön.....	7-8
5. Höyhen tarina – ideoita kirjasen käyttöön.....	9
6. Hiljaisia kirjoja teemoiteltuna.....	10
a. Mielikuvituksen sivillä.....	11
b. Eläinten maailmassa.....	18
c. Kun elämä muuttuu.....	23
d. Erilaisia perheitä.....	26
7. Tutustu Höyhen -tarinan kasveihin ja eläimiin.....	28

1.

Juuri sellainen tarina kuin haluat

Hiljaiset kirjat kertovat tarinoita kuvina. Niissä ei ole tekstiä eikä usein edes sanoja, joten niitä kutsutaan myös tekstittömiksi tai sanattomiksi kirjoiksi. Hiljaiset kirjat sopivat kaikenikäisille ja -kielisille lukijoille. Ne toimivat hyvin monikielisissä ryhmissä, sillä hiljaisten kirjojen lukeminen ei vaadi yhteistä verbaalista kieltä: kuvien kieltä ymmärtävät kaikki. Hiljaisten kirjojen visuaalinen ilmaisu vaihtelee yksinkertaisesta kuvakielestä hyvinkin taiteelliseen kuvakieleen ja sarjakuvamaiseen ilmaisuun. Hiljaisten kirjojen äärellä eri-ikäiset ja –kieliset lukijat voivat kuvitella ja tarinoida yhdessä.

Perinteisesti kuvakirjojen tarinat pohjautuvat sanalliseen ilmaisuun tai sanojen ja kuvien yhdistelmiin, mutta hiljaisissa kirjoissa sanallista ilmaisua ei tarvita. Tarina kerrotaan kuvin, ja katsoja-lukija toimii kertojana. Hiljainen kirja antaa näin katsoja-lukijalle laajemmat mahdollisuudet oman tarinan tuottamiseen ja merkitysten muodostamiseen. Kuvitus vihjaa ja symboloi merkityksiä, mutta katsoja-lukija voi elämäkokemuksensa, kuvanlukutaitonsa ja mielikuvituksensa varassa muodostaa kuvien pohjalta juuri sellaisen tarinan kuin haluaa. Tästä syystä hiljainen kirja ruokkii katsoja-lukijan eläytymiskykyä ja monilukutaitoa.

Hiljaisten kirjojen lukeminen tuo perinteisiä sanallisia kuvakirjoja paremmin esiin katsoja-lukijan oman tulkinnan, sillä perinteisissä kuvakirjoissa kirjailijan ja kuvittajan tarina tapahtumapaikkoineen, hahmoineen ja ajassa etenevine tapahtumaketjuineen on vahvasti läsnä. Hiljaisia kirjoja lukiessaan katsoja-lukija on aktiivinen tarinan rakentaja, sillä tulkitsee kirjan tapahtumat kuvituksen pohjalta omalla tavallaan. Näin katsoja-lukija sitoutuu tekstiin eläytymällä ja kiinnittää tekstin omaan elämismaailmaansa. Tekstin monitasoinen tulkinta ja siihen eläytyminen ovat keskeisiä lukuilon synnyttäjiä. Ne kehittävät laaja-alaisesti tekstin tulkinnan taitoja niin varhaiskasvatuksen suunnitelman kuin perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan (ks. Opetushallitus 2014, 2018).

Tämä kirjanen on opas hiljaisten kirjojen käyttöön. Kirjasen alkuosa tarjoaa tietoa hiljaisista kirjoista ja tehtäviä, joita voi soveltaa mihin tahansa hiljaiseen kirjaan. Pääosa kirjasesta on varattu hiljaisten kirjojen esittelyyn. Osaan näistä esittelyistä on liitetty myös pedagogisia sovellusehdotuksia. Tässä esiteltävät kirjat ovat IKI-hankkeen hiljaisten kirjojen kokoelmasta. IKI-hanke on opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2018–2021 rahoittama hanke, jonka tavoitteena oli kielikasvatuksen kehittäminen (ks. [IKI-TARU:n verkkosivut](#)). Osa kirjasen teksteistä on käännöksiä IBBY Swedenin opaskirjasta [Silent Books – A handbook on wordless picture books packed with narrative power](#). IBBY-organisaation materiaalista lainatut osuudet on merkitty sinisellä värillä.

Kirjasen alaosassa kulkee itsenäinen hiljainen tarina nimeltä *Höyhen*, johon vihkosessa on monia käyttöideoita. Höyhen-tarinan innoittajana on käytetty Rotraut Susanne Bernerin *Der fliegende Hut* -hiljaista kirjaa vuodelta 2002. Tyypillinen hiljaisten kirjojen juoni koostuukin motiivista, joka aiheuttaa tapahtumien ketjun. Tällöin esimerkiksi jotain olentoa tai asiaa yritetään seurata läpi kirjan.

Hiljaisissa kirjoissa on parasta, että ne sopivat meille kaikille. Pääosin hiljaiset kirjat ovat omia itsenäisiä teoksiaan, joita ei ole saatavilla perinteisinä tekstiversioina. Joitakin poikkeuksia kuitenkin on, sillä esimerkiksi Jeff Pinkneyn *Leijona ja hiiri* on versio vastaavasta kansantarina. Osa hiljaisista kirjoista muodostaa sarjan, joten kiinnostaviin hahmoihin pääsee tutustumaan useammassa teoksessa. Hiljaisia kirjoja voi tilata suomalaisista kirjakaupoista (esimerkiksi [Booky.fi](#)) tai niitä voi etsiä ulkomaan matkoilta kirjakaupoista.

2.

Tarinankerronnan pitkät perinteet

Ihmiselle on lajityypillistä kyky kuvitella ja haaveilla tulevaisuudesta. Voimme siis ajatella jotakin, mitä emme vielä tosiasiallisesti tiedä. Tämä taito antaa esimerkiksi voimia jaksaa ja uskaltaa luottaa siihen, että asiat lopulta järjestyvät. Muodostamme tarinoita mahdollisista tulevista maailmoista ja asiainiloista yhtä lailla kuin menneistä tai nykyisistä.

Ihmiset ovat kautta aikain kertoneet tarinoita. Tarinoita on kerrottu niin laulaen, tanssien kuin maalaamalla kuvioita erilaisille pinnoille. Nykyään elämme maailmassa, joka on täynnä kirjoja, kuvia, elokuvia, teatteria, tanssia, sosiaalista mediaa ja näin jatkamme tarinoiden kertomista.

Ihmiset kertovat tarinoita ympäri maailmaa. tarinat ovat tapa jakaa kokemuksia, säilyttää historiaa ja selittää maailmaa. Tarinankerronta ylittää kieli- ja kulttuurirajoja ja viestittää näin moninaisuudesta ja inklusiosta. Jokaisella meistä on tarina kerrottavanamme.

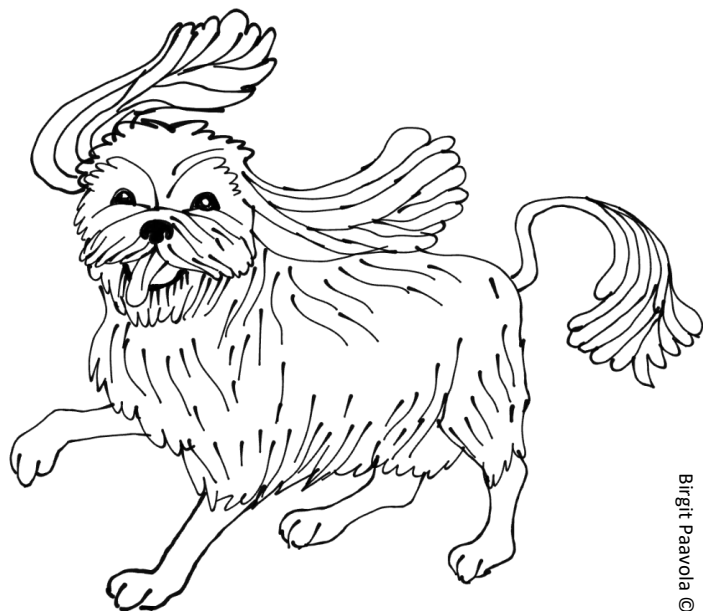
Suullinen tarinankerronta

- tarjoaa yhteisen paikan kaikenikäisille ilmaista itseään
- kehittää kerronnan taitoja ja sanastonhallintaa
- vahvistaa kuuntelutaitoja
- auttaa hahmottamaan asioita sekä ajattelemaan ja muistamaan niitä
- ohjaa rakentamaan yhteistä ymmärrystä
- luo motivaatiota lukemiseen ja kirjoittamiseen
- kehittää sosiaalisia taitoja, vahvistaa identiteettiä ja itsetuntoa

Tarinat antavat meille vastauksia siitä millaista on olla ihminen. Jaamme muistoja ja kokemuksia, keksimme ideoita ja unelmoimme erilaisista maailmoista, joissa haluaisimme elää.

Ovatpa tarinat suullisia tai kirjoitettuja, käytämme sanoja, rytmiä ja empatiaamme maalataksemme maisemien, ihmisten ja tapahtumien kuvia. Kuulijat ja lukijat saavat luoda omia tulkintojaan tarinasta ja ikään kuin katsoa elokuvaa päänsä sisällä. Tarinan kertoja on tärkeä osa tarinaa: hän käyttää omaa kieltään välittääkseen tarinan.

Ideoita tarinointiin tarjoaa myös [Hyppy tarinoihin –kirjanen](#).

3.

Monilukutaitoiseksi ja kielitietoiseksi

Monilukutaitoiseksi vartutaan tuottamalla ja tulkitsemalla monenlaisia tekstejä. Hiljainen kirja antaa katsoja-lukijalle mahdollisuuden sopeuttaa tarinoita juuri sellaisiksi, kuin hän haluaa. Tarina voi edetä vuoropuheluna tai kertojaminän varassa. Katsoja-lukija voi keskittyä kuvituksen yksityiskohtien kuvailuun, värien ja kirjassa käytetyn tekniikan luomiin tunnelmiin tai kirjan tarjoamiin juonellisiin osuuksiin. Kun katsoja-lukijalla on valta tehdä omat ratkaisunsa lukemisessaan, lukemisesta muodostuu samalla myös oman tekstin tuottamista. Kirjoittajan taikakynä sujahtaa katsoja-lukijan käteen. Näin hiljaisten kirjojen käyttäminen tukee hienosti monilukutaidon pedagogiikan tavoitteita (Opetushallitus 2014). Hiljaiset kirjat tarjoavat tekstien tulkintaa ja tuottamista laajasti ja monimediaisesti sekä kuvien että kielellisen, äänellisen ja kehollisen ilmaisun avulla.

Hiljaisten kirjojen tarinat ovat aina tulkitsijoidensa näköisiä. Kukin katsoja-lukija sukeltaa tarinoita laatiessaan mieleensä, mielikuvitukseensa, ajatteluunsa ja tunteisiinsa. Hän elää läpi luovan tuottamisen prosessin. Tällainen omista kielenkäytön mahdollisuuksista ja kielellisestä osaamisesta tiedostuminen lisää **kielitietoisuutta**, joka on puolestaan osa monilukutaitoa (Opetushallitus 2014).

Kiinnostus kieleen säilyy silloin, kun lapsella ja nuorella on mahdollisuus laajentaa käsitystään oman kielellisen ilmaisunsa mahdollisuuksista. Hän havaitsee ja kokeilee itse, mihin kaikkeen kieli taipuukaan käyttäjänsä avulla. Kuvalliseen ilmaisuun pohjautuva käsitteenmuodostus, käsitteiden yhdistäminen toisiinsa ja niiden välisten suhteiden looginen jäsenitys mahdollistuvat hiljaisen kirjan lukemisessa. Sanavaraston kehittäminen sekä tapahtumien välisten suhteiden jäsentäminen aikaperustaisesti tai syyn ja seurauksen kautta on hiljaisissa kirjoissa luontevaa ja oppijalähtöistä. Hiljaiset kirjat koukuttavat katsoja-lukijaa hyvin monentyyppisin, kekseliäin visuaalisin ratkaisuin. Näin pienikin katsoja-lukija sitoutuu tarinan seuraamiseen, ja kielenoppimisesta tulee hänelle mielekästä ja merkityksellistä.

Hiljaiset kirjat sopivat kaikenlaisille ja -ikäisille kielenkäyttäjille taaperoista seniorikodin asukkaisiin. Ne palvelevat myös sellaisia kielenkäyttäjiä, joiden keskittyminen tai kielen varassa etenevän kokonaisuuden seuraaminen ja hahmottaminen on haastavaa. Kirjallisuus siltaa aina katsoja-lukijan lukukokemusta ja ajatuksia kielen suuntaan. Kielen perusominaisuus on sen vuorovaikutuksellinen luonne, joten kieli eri muodoissaan avaa aina portin itsestä toisiin ja takaisin. Hiljainen kirja auttaa keskittymään ja rauhoittumaan muttei vaadi niin syvää kognitiivista panostusta kuin sanallisen tekstin tulkinta. Näin se sopii hyvin myös rentoutumiseen ja palautumiseen, kun sanojen varassa etenevä tarina tuntuu liian raskaalta paneutua. Lisäksi hiljaisten kirjojen kautta voi oppia tietoa eri aloilta, esimerkiksi tietoa eläinten ja kasvien elinolosuhteista. Kuvat voivat avata toimintasarjoja tai ilmiöiden kehittymisen mekanismeja jopa havainnollisemmin kuin sanallinen kuvailu.

4.

Ideita hiljaisten kirjojen käyttöön

Hiljaisten kirjojen pedagogiseen käyttöön voi hakea ideoita erilaisista kuvien lukemisen ja monilukutaidon oppaista. Lisäksi kannattaa soveltaa kaikkia niitä tapoja, joita käytetään perinteisten kuvakirjojen käytössä. Parhaat hetket hiljaisten kirjojen äärellä syntyvät monesti silloin, kun saa vapaasti tutustua erilaisiin hiljaisiin kirjoihin. Hiljaisten kirjojen käytössä kannattaakin olla joustava ja ennakkoluuloton. Lapset ja nuoret voivat kokea tarvetta hyvinkin syvällisiin tai synkkiin tarinoihin, sillä he ovat varsin ennakkoluulottomia kuvitusten suhteen. Hiljaisen kirjan äärellä eri kielitaustoista tulevat lapset voivat kokea yhteyttä ja oppia toinen toistensa tarinoista. Myös aikuisille avautuu uudenlainen väylä lasten ja nuorten maailmaan. Kun aikuiset hiljentyvät kuulemaan lapsen tarinaa, he oppivat lapsen maailmasta ja kielivarannoista.

Monikielinen yhteistyö perheiden kanssa: Hiljainen kirja kiertää yhden yön lainana kodeissa, ja huoltajat saavat kertoa ja tallentaa kirjan tarinan yhdessä lapsen kanssa haluamallaan kielellä. Koulussa ja päiväkodissa tarinoiden tallennukset ladataan palvelimelle, ja niihin tehdään esimerkiksi QR-koodit, jotka laitetaan nettisivulle. Näin kirjan tarinan tulkintoja voi kuunnella monella eri kielellä!

Sadutus: Sadutuksessa jokainen lapsi saa kertoa omaa kirjan tarinaansa rauhassa, ja aikuisen tai vaikkapa kummioppilaan tehtävä on kirjata se muistiin. Sadutusta voi toteuttaa myös yksilöllisesti tai ryhmänä, ja siinä voi käyttää useita kieliä. Sadutusohjeet ja tietoa sadutuksesta on saatavilla osoitteessa www.lapsetkertovat.org

Draama: Hiljaisen kirjan tarinan voi tuottaa näkyväksi monin draamatekniikoin. Kuvista voi tehdä pienryhmissä äänimaisemia, vuoropuhelua, pantomiimeja ja pieniä näytelmiä. Toisinaan kuvista saa rakennettua kokonaisia esityksiä, toisinaan esimerkiksi pantomiimin voi toteuttaa improvisaationa samalla, kun kirjan sivut aukeavat.

Ajatukset sanoiksi: Tarinan yleisöltä voi kysyä, mitä tarinan henkilöt ajattelevat eri tilanteissa. Tekstin puuttuessa jokainen voi keksiä itse henkilöiden ajatukset. Vastaukset saattavat olla hyvinkin erilaisia, joten näin avautuu hieno tilaisuus päästä keskustelemaan erilaisista tunteista ja niiden kokemisista.

Arvaa mikä sivu: Pienryhmissä luetaan yhdessä hiljaista kirjaa katsellen kuvia. Jokainen lukija valitsee itselleen yhden sivun kirjasta, jota ei kerro muille. Tästä sivusta voi myös kirjoittaa lyhyen tekstin. Tämän jälkeen jokainen lukee toisilleen kirjoittamansa tekstin, ja muut ryhmässä yrittävät arvata, mistä sivusta on kysymys.

Ketjukertomus: Sivun kääntämisen jännitys ja tarinan tulkintaan vaikuttavat tekijät konkretisoituvat ketjukertomuksessa. Osallistujat istuvat piirissä, ja jokainen sanallistaa vuorollaan yhden aukeaman tarinan niin, että se jatkaa edellisen kertojan aloittamaa tarinaa. Kirjaan ei kannata tutustua etukäteen, sillä tässä harjoituksessa yllätykset tuottavat paljon iloa ja oivalluksia.

Ennakointikertomus: Ennakointikertomus on tarinan jatkon arvaamista. Hiljaisen kirjan tarinaa voidaan lukea käännepöytä, jonka jälkeen kuulijat joko yhdessä tai pienryhminä toteuttavat oman näkemyksensä tarinan jatkosta kuvallisena tarinana. Vertaamalla tarinoita toisiinsa voidaan keskustella esimerkiksi siitä, miten kuvien ja tarinan tulkinnat kietoutuvat omaan elämään ja aikaisempiin lukukokemuksiin.

Oman tarinan työstäminen hiljaiseksi kirjaksi: Omien ajatusten, tunteiden, muistojen, unien ja kokemusten jakaminen onnistuu laatimalla hiljaisia kirjoja itse. Oman hiljaisen kirjan toteuttaminen on esimerkki eheyttävästä oppimisesta, ja siihen voi liittää monia tavoitteita. Kuvallinen kerronta auttaa tekemään näkyväksi myös sellaisia merkityksiä, joita ei itse muista tai tiedä olevan olemassa. Kirjan voi laatia omaksi ilokseen tai tarinan voi tehdä jaettavaksi sukulaisille, kavereille tai muille läheisille. Yhteisen hiljaisen kirjan avulla voi kertoa meidän tarinan ja käsitellä ryhmässä vaikeiksikin koettuja asioita, joihin halutaan löytää ratkaisua. Hiljaisen kirjan voi toteuttaa myös melkein mistä tahansa valmiista materiaalista kuvasarjana, jota ei aina tarvitse koota varsinaisesti kirjaksi. Esimerkiksi taidekuvia yhdistelemällä voi rakentaa tarinaa samalla taiteilijoiden töihin, tyyliuuntiin tai kuvataiteen tekniikoihin tutustuen.

Tutusta tarinasta hiljaiseksi kirjaksi: Omien kokemusten jakamisen tapaan hiljaisen kirjan voi toteuttaa jostakin tutusta tarinasta. Tähän sopivat hyvin esimerkiksi kansansadut tai lapsuuden lempikertomukset. Itse toteutettu, tarinasta tehty hiljainen kirja kertoo aikuiselle monia asioita henkilön kielitaidosta, lukukokemuksesta sekä tekstissä olleista merkityksellisistä yksityiskohdista.

Tarinallistamalla ehyeksi: Itselle kipeän asian voi kuvallistaa käyttämällä joko valmiita kuvia tai toteuttamalla omat kuvat. Kun hiljainen kuvatarina on valmis, voi pyytää jonkun läheisen kertomaan tarina kuvien pohjalta. Oman kipeän tarinan kuvallistaminen silloin, kun joku toinen pukee sen sanoiksi, voi auttaa vapautumaan asiasta ja saada aikaan eheytymistä (kirjallisuusterapeuttiset menetelmät).

Yhteinen lukuhetki: Tämän tarinankerrontahetken voi tehdä pareittain, pienessä ryhmässä tai vaikka koko ryhmän kanssa. Valitkaa kirja, istukaa yhdessä ja katsokaa jokaista kuvaa. Aikuisen ei tarvitse sanoa mitään, vaan hän voi antaa lasten kertoa omia ajatuksiaan kuvista. Lukuhetken jälkeen jokainen lapsi saa miettiä yhden sanan, joka tiivistäisi kirjan sanoman.

Seis, minä olin siellä!: Aikuinen lukee hiljaisen kirjan tarinaa lapsille ääneen haluamallaan tyyliillä ja tavalla. Missä tarinan vaiheessa tahansa lapsi saa ilmoittaa: ”Seis, minä olin siellä!” Tämän jälkeen ilmoittaja kertoo sivun tarinan, aivan kuin hän olisi itse ollut paikalla näkemässä sen. Lapsen tarinaa voi auttaa aisteja koskevilla apukysymyksillä: Mitä haistoit/kuulit/näit/tunsit?

Kirjoitetaan kuvista tarina: Moniin hiljaisiin kirjoihin sopii kirjoitusharjoitus, jossa kuulija katsoo kirjan kuvia ja kirjoittaa itse tarinan, runon tai vuoropuhelun kuvan tapahtumista. Tämän voi tehdä yksittäisestä kuvasta tai vaikkapa koko kirjasta.

Sadun kaavan: Sadun kaavan avulla voi auttaa kuulijoita hahmottamaan tarinan rakennetta.

1. Olipa kerran... Kenestä tämä kertomus kertoo? Missä hän asuu ja kenen kanssa?
2. Joka päivä.... Mitä tapahtui joka päivä?
3. Kunnes eräänä päivänä.... Mitä tapahtui?
4. Sen jälkeen.... Mitä tapahtui käännekohdan jälkeen?

HÖYHEN -tarina – ideoita kirjasen käyttöön

Tämän kirjasen sivujen alaosista löytyy hiljainen tarina *Höyhen*. Se kertoo Luotsi-nimisen maltankoiran päivästä. Utelias, pieni koira lähtee seuraamaan taivaalta leijaillevaa höyhentä ja löytää tarinan lopussa itselleen ystävän. Kuvien pohjalta voi jokainen vapaasti tuottaa omia tarinoita ja saada kokemuksen hiljaisten kirjojen voimasta.

Ohessa muutamia ideoita kuvien hyödyntämiseen:

- Tulosta kirjanen ja leikkaa alaosan kuvat irti. Liimaa kuvat suuremmalle paperille samassa järjestyksessä, kuin ne ovat tässä kirjasessa. Käytä näin laatimaasi hiljaista kirjaa esimerkiksi seuraavasti:
 - Lapset lukevat hiljaisen tarinan ja kirjoittavat tai kertovat lyhyen kertomuksen siitä, mitä heidän mielestään tarinassa tapahtui. Lapsia voi pyytää myös keksimään tarinalle nimen. Tarinat luetaan yhdessä erilaisia tulkintoja makustellen ja niiden pohjalta keskustellen.
 - Kirjoitustehtävää voi muunnella niin, että lapsia kannustetaan kirjoittamaan tai kertomaan tarina tietyn olennon tai asian näkökulmasta: mitä koira, höyhen tai perhonen ajattelee, tuntee tai kokee tarinan aikana?
 - Lapset jakautuvat pienryhmiin, jossa jokaisella on oma roolinsa tarinan rakentamisessa. Ensimmäinen ryhmän jäsen nimeää tarinan hahmot, toinen kuvaa ajan ja paikan, kolmas kertoo tarinaa käännekohtaan asti ja neljäs päättää sen. Ryhmätarina kirjoitetaan yhdessä muistiin, opettaja voi saduttaa sen tai kaikki lapset voivat kirjoittaa yhteisestä tarinasta omat versionsa. Niitä on hauska lukea pienryhmässä ja verrata tarinan elementtejä toisiinsa. Halutessa tarinoista voi rakentaa esimerkiksi varjoteatteriesityksen yhdistämällä vihkosen kuvia lasten tuottamiin kuviin.
- Tulosta kirjanen ja leikkaa alaosan kuvat irti. Anna lasten koota kuvat haluamaansa järjestykseen pienryhmissä ja keksiä uusi hiljainen tarina. Halutessaan he voivat piirtää lisäkuvia ja laajentaa tarinaa. Kuvien värittäminen tai tulostaminen värilliselle paperille tuottaa kuville uudenlaisia merkityksiä.
- Hiljaisessa tarinassa höyhen kuljettaa tarinaa eteenpäin. Leikkaa lapsille omat höyhenet kirjasen viimeiseltä sivulta. Pyydä lapsia sijoittamaan höyhen erilaisiin paikkoihin ja ottamaan siitä valokuva. Näistä valokuvista voidaan koota ryhmän oma hiljainen kirja: minne kaikkialle höyhen kuljettaakaan lukijaa? Jokainen voi myös valita viimeiseltä sivulta hahmon, jonka voi sijoittaa (väritettynä) erilaisiin paikkoihin ja ottaa siitä valokuvan. Valokuvista syntyy luokan seinälle tai käytävätiloihin hienoja kollaaseja. Jos valokuvaaminen ei ole mahdollista, jokainen voi kertoa suullisesti oman tarinansa seisten hahmolleen valitseman paikan vierellä.
- Pyydä lapsia leikkaamaan vihkosen viimeisiltä sivuilta löytyvät hahmot. Lapset nimeävät hahmot kaikilla tuntemillaan kielillä. Lopuksi saadut sanat sijoitetaan isoon kuvaan (voit suurentaa hahmon kuvan), joka laitetaan kaikkien nähtäville. Vaihtoehtoisesti lapset voivat etsiä sanat, joilla hahmoja kutsutaan eri kielillä, tai keksiä kokonaan uusia sanoja.
- Tehdään omat kirjaset hiljaisen kirjan hahmoista: Oppilaat valitsevat kirjasen viimeisen sivun hahmoista yhden, josta etsivät tietoa itsenäisesti tai koko ryhmän kesken opettajan avustamana. Muistiin voi kirjata tietoa elinolosuhteista, ravinnosta ja elinkaaresta. Näistä faktatiedosta tehdään yksi kirjan sivu. Sen pohjalta laaditaan kuvitus hahmon elämää käsittelevään hiljaiseen kirjaan. Kirjan tarinan voi kertoa ensin faktatarinana ja tämän jälkeen kehittää fiktiivisen version.
- Kuvat toimivat myös perinteisinä värityskuvina. Ne voi myös liimata A4-kokoiselle paperille, jolloin kuvan ympärille voi piirtää haluaman ympäristön erilaisin tekniikoin. Näin syntyvistä kuvista voi tarinoida eri tavoin (esim. kuva voi olla jonkin tarinan alku- tai loppukuva).

6.

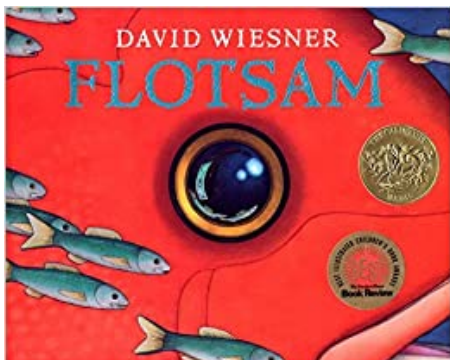
Hiljaisia kirjoja teemoiteltuna

Seuraaville sivuille olemme koostaneet listauksen erilaisista hiljaisista kirjoista. Kaikissa hiljaisissa kirjoissa korostuu mielikuvitus ja lukijan oma tulkinta, mutta tätä kirjasta varten olemme luokitelleet listan teokset neljään eri luokkaan.

a. MIELIKUKUVITUKSEN SIIVILLÄ

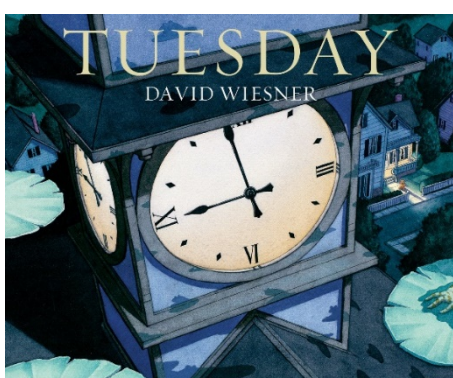
Teokset, joiden keskiössä on mielikuvituksellisuus ja kuvitellut asiat.

David Wiesner – Flotsam (2006)

Hiekkarannalla lapsi tutkii erilaisia hyönteisiä suurennuslasin ja mikroskoopin kanssa. Aalto tuo rannalle oudon vanhan kameran, ja lapsi päättää kehittää siitä filmin. Valokuvissa näkyy mitä ihmeellisempiä mereneläviä, kuten kilpikonna, jonka selässä kasvaa simpukoista tehty kaupunki. Lopuksi lapsi heittää kameran mereen seuraavalle lapselle ihasteltavaksi.

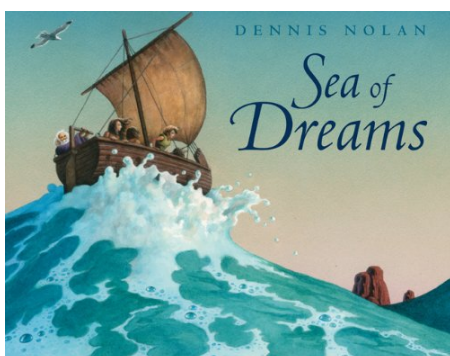
Clarion Books. Sivumäärä: 40 s.

David Wiesner – Tuesday (2011)

Sammakko lähtee seikkailulle eräänä tiistaina. Matkallaan se näkee monenlaista elämää: se kurkistelee ihmisten ikkunoista, kohtaa pelottavan koiran ja hämmästelee yöllisiä kulkijoita. Mitähän seuraavana tiistaina tapahtuu?

Clarion Books. Sivumäärä: 32 s

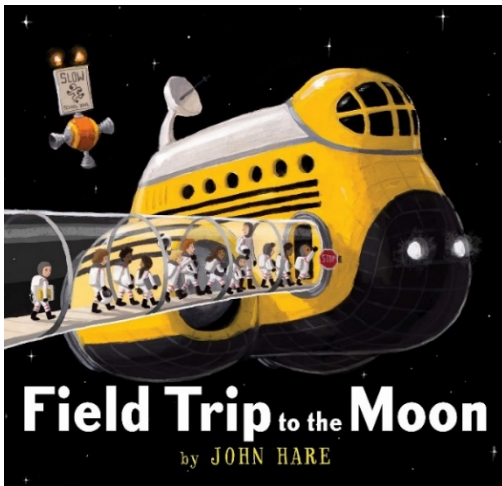

Dennis Nolan – Sea of Dreams (2011)

Tyttö rakentaa rannalla hiekkalinnaa. Yöllä hiekkalinnahan syttyy valot ja hiekkalinnan asukkaat lähtevät laivalla pakoon suuria aaltoja. He tapaavat pakomatalla merenväkeä ja lokkeja. Kirjan lopussa tyttö tulee jälleen rannalle rakentamaan uutta hiekkalinnaa. Auringon laskettua tähänkin hiekkalinnahan syttyy valo.

Roaring Brook Press. Sivumäärä: 40 s.

John Hare – Field Trip to the Moon (2019)

Luokka on lähtenyt avaruusaluksella luokkaretkelle Kuuhun. Yksi oppilaista jää muista jälkeen ja piirtelee omaan vihkoonsa Maata, kun hän huomaa muiden lähteneen jo takaisin kotia. Hän ystävystyy kuuolentojen kanssa, jotka ovat harmaita ja kovin kiinnostuneita hänen värikynistään. Lopussa alus palaa Kuuhun ja opettaja hakee oppilaan mukaansa. Päähenkilölapsella on kypärä päässä lähes koko kirjan ajan, viimeisellä sivulla hänen kasvonsa näkyvät avaruusaluksen penkillä, kun hän piirtää kuuolentoa.

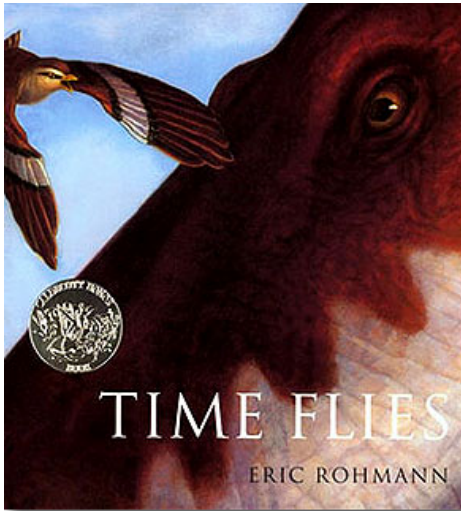
Margaret Ferguson Books. Sivumäärä: 40 s.

Teokselle on itsenäinen jatko-osa *Field Trip to the Ocean Deep* (2020), jossa luokka lähtee luokkaretkelle meren pohjaan.

Tehtäviä

- Tutkitaan [NASAn sivuilta](#) löytyvää kuvausta aurinkokunnasta.
- Kirjassa Kuu ja kuuolennot on kuvattu harmaiksi, mutta kuuolennoille jää oppilaan värikynät. Kuvitelkaa ja piirtäkää miltä Kuu näyttää, kun kuuolennot ovat päässeet vauhtiin värikynien kanssa.
- Jos se olisi mahdollista, minne päin avaruutta luokkanne haluaisi lähteä luokkaretkelle? Tutustukaa eri planeettoihin pienryhmissä ja pitäkää äänestys. Kirjoittakaa yhdessä tarina mielikuvitusluokkaretkestänne.
- Miltä oppilaasta tuntui, kun hän jäi yksin Kuuhun ja muu luokka lähti takaisin Maahan?

John Hare – Field Trip to the Moon (2019)

Luokka on lähtenyt avaruusaluksella luokkaretkelle Kuuhun. Yksi oppilaista jää muista jälkeen ja piirtelee omaan vihkoonsa Maata, kun hän huomaa muiden lähteneen jo takaisin kotia. Hän ystävystyy kuuolentojen kanssa, jotka ovat harmaita ja kovin kiinnostuneita hänen värikynistään. Lopussa alus palaa Kuuhun ja opettaja hakee oppilaan mukaansa. Päähenkilölapsella on kypärä päässä lähes koko kirjan ajan, viimeisellä sivulla hänen kasvonsa näkyvät avaruusaluksen penkillä, kun hän piirtää kuuolentoa.

Margaret Ferguson Books. Sivumäärä: 40 s.

Maria Palin – Taikapuikot (2020)

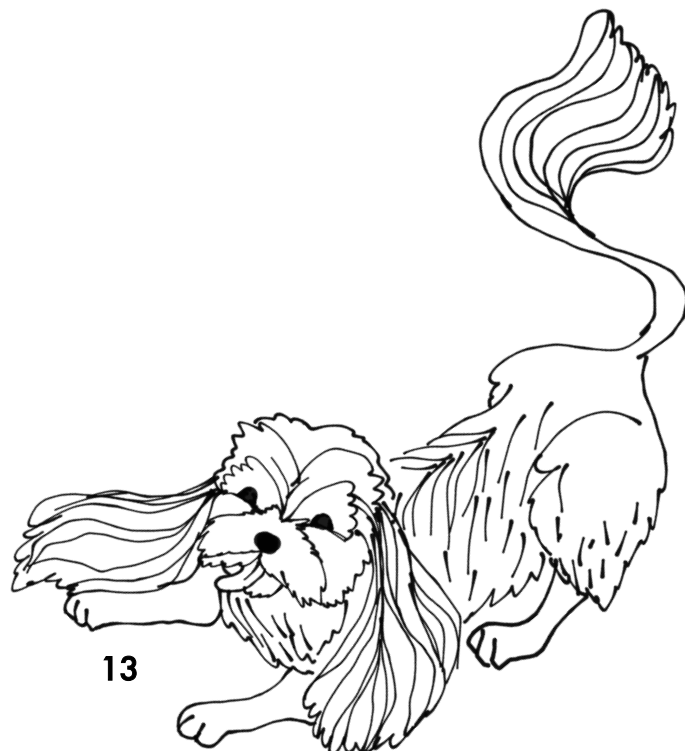
Kylmä talvi vaatii paljon villavaatteita ja perhe tarvitsee pitkän huivin, joka on niin pitkä, että se voi kietoutua koko talon ympärillä ja lämmittää myös taloa.

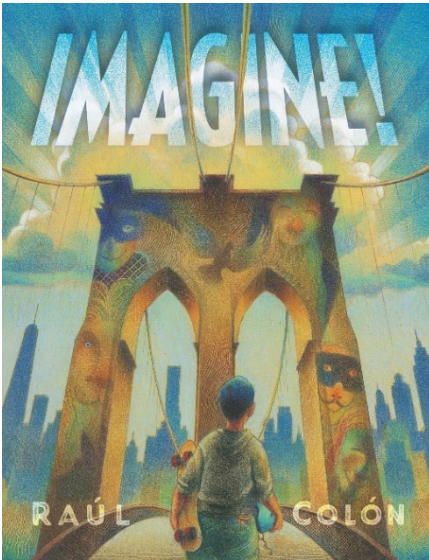
Etana Editions. Sivumäärä: 32 s.

Beatriz Martin Vidal – Bird (2015)

Harmaasävytteisen kirjan alussa kuvataan lintujen lentoa taivaalla. Päähenkilölapsi kiinnittää siipiä selkäänsä ja asettaa lentolasit silmilleen ja hyppää lintujen mukaan lentämään. Tarina ei kerro, minne lapsi on lähdössä, vaan takakannessa on teksti: *Let your imagination fly.*

Simply Read Books. Sivumäärä: 36 s.

Raúl Colón – Imagine! (2018)

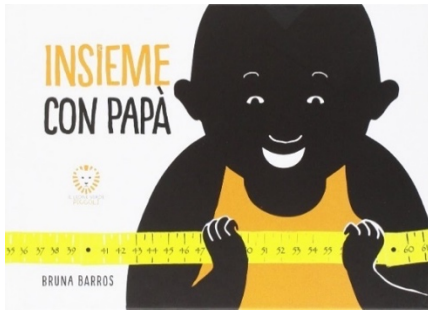
Nuori poika skeittailee New Yorkissa Brooklynin sillan yli kohti Museum of Modern Artia ja menee sisälle. Siellä hän tutustuu klassikkotaiteilijoiden teoksiin ja näkee Henri Rousseau'n *Nukkuvan mustalaisnaisen* (vuodelta 1897), Henri Matisse'n *Icaruksen* (vuodelta 1947) ja Pablo Picasson *Kolme muusikkoa* (vuodelta 1921). Teosten hahmot heräävät henkiin, muusikot ryhtyvät soittamaan ja koko joukko lähtee yhdessä New Yorkin kaduille tanssimaan. He seikkailevat kaupungilla yhdessä ja käyvät esimerkiksi huvipuistossa, puistossa laulamassa ja nakkioskilla. Lopulta joukko palaa museoon ja poika hyvästelee uudet ystävänsä. Poistuttuaan museosta poika huomaa kerrostalon suuren tyhjän seinän ja piirtää seinälle uudet ystävänsä. Palattuaan kotiin ja mentyään nukkumaan, poika uneksii uusista ystävistään.

Simon Schuster Books for Young Readers. Sivumäärä: 40 s.

Tehtäviä

- Käykää oppilaiden kanssa paikallisessa museossa. Jokainen saa valita yhden taideteoksen ja kuvitella sen heräävän henkiin. Mitä taideteos tekisi herättyään henkiin?
 - Kuvatkaa POV-video (point of view -video), eli video taideteoksen näkökulmasta. Oppilas kuvittelee olevansa taideteoksen hahmo ja kuvaa, minne kaikkialle taideteoksen hahmo haluaisi lähteä herättyään henkiin.
 - Kirjoitetaan lyhyt kertomus taideteoksen päivästä. Aloitusvirkkeeksi voi antaa esimerkiksi: "Kaikki alkoi siitä, kun avasin silmäni" tai "Eräänä päivänä päätin astua ulos kehyksestäni".
- *Imagine!* -teoksen avulla voidaan hyvin käsitellä Henri Rousseaut, Henri Matissea sekä Pablo Picassoa. Tutkitaan kirjassa nähtyjä taideteoksia ja vertaillaan niitä alkuperäisiin.
- Miksi kirjan nimi on *Imagine*?

Bruna Barros – Insieme con papà (2017)

Kirjan alussa lapsi on kännykällään ja hänen isänsä rakentaa jotain työpöydällään. Vanha keltainen mittanauha lähestyy lasta ja lapsi alkaa leikkiä mittanauhan kanssa: siitähän saa tehtyä esimerkiksi talon, auton tai vaikka elefantin. Kun leikkiin tulee mukaan valtava meri, isä ottaa työpöydältään tekemänsä puisen laivan ja kaksikko seilaa yhdessä.

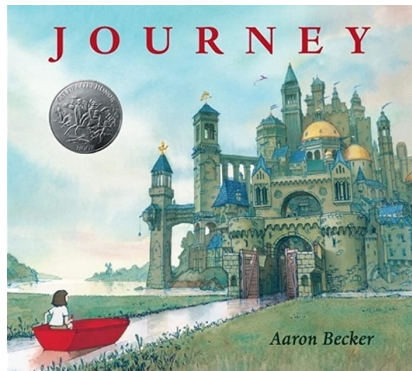
Il leone verde Edizioni. Sivumäärä: 40 s.

Sven Nordqvist – Hundpromenaden (2018)

Sven Nordqvistin, joka on tullut tutuksi Viiru ja Pesonen -sarjastaan, hiljaisessa kirjassa lapsi lähtee taluttamaan koiraansa ja he hyppäävät junan kyytiin. Matka vie heidät ihmeelliseen maailmaan, jossa on esimerkiksi käveleviä teekannuja, jättikokoisia kenguruita ja valtavia linnoja. Joka sivulta voi etsiä koiran ja lapsen. Kirjan lopussa he palaavat kotiinsa.

Opal. Sivumäärä: 30 s.

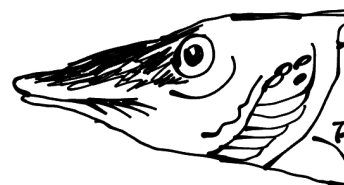

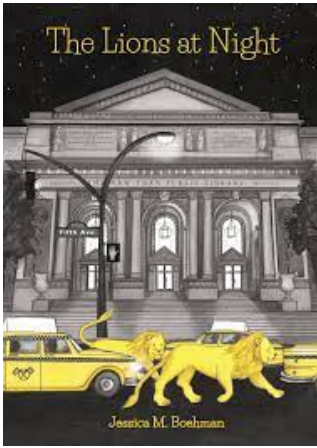
Aaron Becker – Journey (2013)

Aaron Beckerin teoksissa mielikuvitus saa siivet ja kaikki on mahdollista. Kaikki kolme Beckerin teosta rakentuvat saman idean varaan: tarinan keskiössä on lapsi, jonka mielikuvituksen lentoa konkretisoi punainen kynä. Ensimmäisen osan alussa lapsi on yksinäinen eikä häntä perheessä huomata. Arjen harmaus muuttuu jännittäväksi seikkailuksi värikylläisessä satumaailmassa, kun lapsi huomaa, että punaisen värikylläisen jälki herää henkiin. Tapahtumarikkaita tarinoita ja yksityiskohtaisia kuvituksia. Lisätietoa [taiteilijan kotisivuilta](#).

IBBY: Mitä sinun mielestäsi lapsi haluaa? Mitä tapahtuu, kun punainen värikylläisyys löydetään? Mitä luulet, mitä lapsi ajattelee linnusta häkissä?

Teoksesta on ilmestynyt jatko-osat *Quest* (2014) sekä *Return* (2016). Candlewick Press. Sivumäärä: 40 s.

Jessica Boehmann - The Lions at Night (2019)

Kärsivällisyys (Patience) ja Rohkeus (Fortitude) -nimiset kivileijonat ovat vartioineet New Yorkin pääkirjastoa yli sata vuotta. Päivisin leijonat ovat hievahtamatta makaamassa kirjaston edessä, mutta öisin he lähtevät seikkailemaan ympäri New Yorkia. Tässä seikkailussa leijonat matkustavat yöllä metrolla huvipuistoon ja pitävät hauskaa. Aamulla on aika palata takaisin kirjastonhoitajan luo.

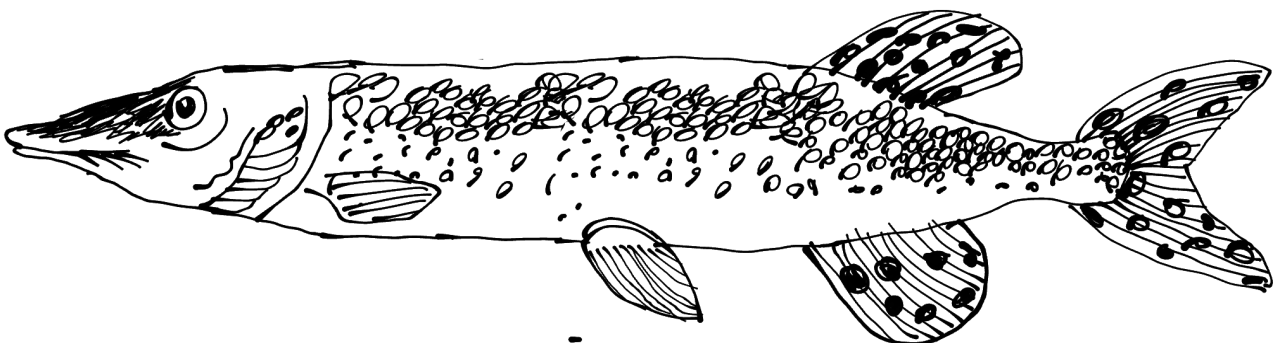
The Road Runner Press. Sivumäärä: 40 s.

Kysymyksiä kirjan lukemisen aikana:

- Mihin luulette, että leijonat lähtevät seikkailemaan? (kysytään siinä vaiheessa, kun leijonat heräävät yöllä)
- Mitä luulette, pitävätkö leijonat kirjastonhoitajasta? Miksi tai miksi ei? (kysytään siinä vaiheessa, kun leijonat palaavat aamulla takaisin)
- Jos saisit olla mukana leijonien seikkailussa, mihin kohtaan haluaisit itse tulla mukaan? Miksi? (kysytään kun kirja on saatu luettua)

Tehtäviä kirjan lukemisen jälkeen:

- Jos lähistöllä on patsaita, käydään katsomassa niitä. Pohditaan yhdessä, millaisille seikkailuille nämä patsaat voisivat lähteä. Mitä kiinnostavaa lähistöllä on ja mitä patsas voisi haluta nähdä?
- Jokainen saa valita oman patsaan ja tutkia patsaan historiaa: kuinka vanha patsas on ja miksi tästä henkilöstä on tehty patsas. Mitä merkittävää tämä henkilö on tehnyt? Lisäksi jokainen voi pohtia, mikä nykypäivän asia kiinnostaisi patsasta, jos se heräisi henkiin. Miksi juuri tämä asia?
- Katsotaan kuvia Patience ja Fortitude -leijonista ja tutkitaan, miltä ne näyttävät oikeasti. Millaisia yksityiskohtia leijonapatsaissa nähdään? Tämän jälkeen tehdään saviveistoksia haluamasta eläimestä. Saviveistoksia tehdessä kiinnitetään huomiota eläimen yksityiskohtiin ja asentoon. Veistosten valmistuttua jokainen saa pohtia millaiselle seikkailulle oma eläinveistos voisi lähteä. Jokainen saa kirjoittaa lyhyen kertomuksen oman eläimensä seikkailuista.

Mark Pett – The Boy and the Airplane (2013)

Pieni poika saa lahjaksi punaisen lentokoneen. Hän leikkii lentokoneella innokkaasti ja lentokone jää talon katolle jumiin. Kun tikapuut, lasso tai hyppykeppi ei auta pulmaan, päättää hän istuttaa puun. Vanhana miehenä hän pääsee hakemaan lentokoneensa katolta.

Simon Schuster Books for Young Readers. Sivumäärä: 40 s.

Mark Petiltä on ilmestynyt myös *The Girl and the Bicycle* (2014), jossa pieni tyttö ihastuu näyteikkunassa näkemäänsä polkupyörään ja auttaa naapureitaan säästääkseen rahaa polkupyörää varten.

Tehtäviä

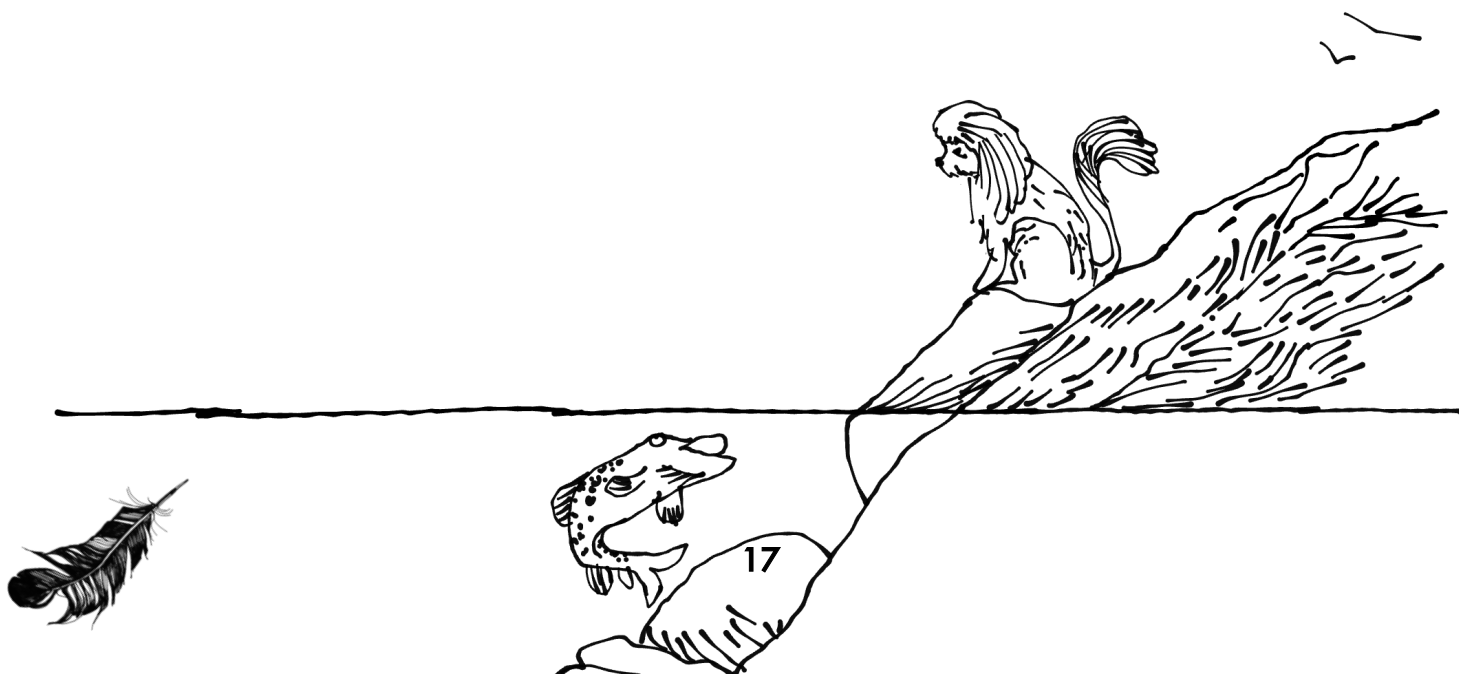
- Oletko itse joutunut odottamaan kauan jotain? Miltä odotus tuntuu? Miltä pojasta mahtoi tuntua, kun lentokone jäi jumiin katolle?
- Kirjoitetaan pojan päiväkirjaa vuosien aikana, kun hän odottaa puun kasvua.
- Kasvin istutus luokkaan, esimerkiksi avokadon siemenen istutus vesilasiin. Otetaan joka aamu kuva siemenestä ja seurataan sen kasvua. Kuinka kauan aikaa kuluu, ennen kuin siemen halkeaa ja siemenen pohjasta alkaa kasvamaan juuret?
- Tehdään omat lentokoneet paperista. Mitataan lentomatkoja ja niiden välisiä eroja.
- Miksi päähenkilö antoi lentokoneen kirjan lopussa lapselle lahjaksi? Katsokaa tarkkaan kirjan ensimmäistä ja viimeistä aukeamaa. Mitä samaa niissä on?

Suzy Lee – L'onda (2008)

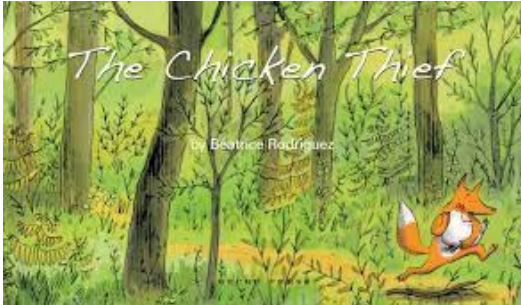
Pieni tyttö viettää päivää vanhempansa kanssa rannalla ja leikkii aaltojen kanssa. Aallot kastelevat hänet läpimäräksi, mutta ne tuovat mukanaan myös simpukoita. Lopulta koittaa kotiinlähdön aika.

Chronicle Books. Sivumäärä: 40 s.

b. ELÄINTEN MAAILMAA

Kirjoja, joiden keskiössä on eläinhahmoja.

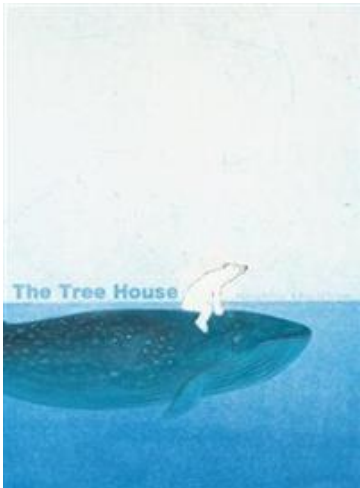

Béatrice Rodriguez – The Chicken Thief (2009)

Karhu ja jänis syövät aamiaista ulkona, kun kettu tulee paikalle ja varastaa yhden kanoista. Karhu, jänis ja kukko ryhtyvät takaa-ajoon yli vuoren, halki aavikon ja yli meren. Lopulta karhu, jänis ja kukko löytävät ketun ja kanan, mutta kana sanoo jotain ja hyppää ketun syliin. Karhu, jänis ja kukko palaavat takaisin ja kettu ja kana jäävät yhdessä vilkuttamaan rannalle.

Teokseen on kaksi jatko-osaa, *The Chicken Thief – Fox and Hen Together* (2011) ja *Rooster's Revenge* (2011).

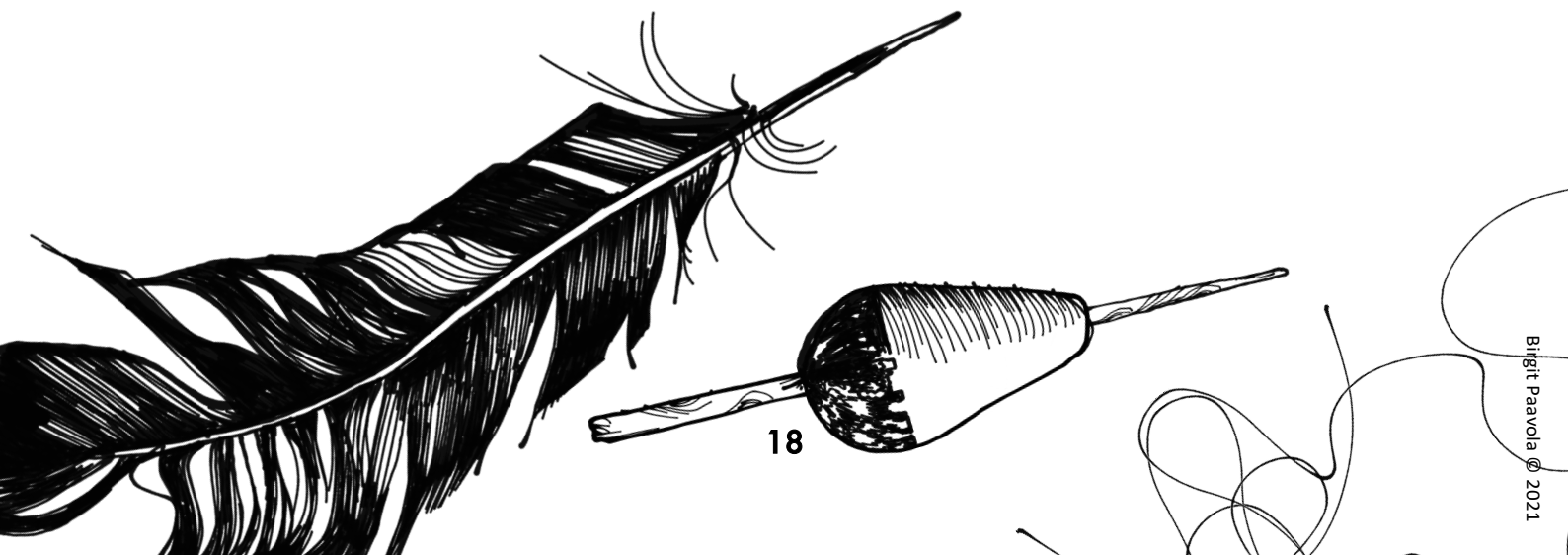
Gecko Press. Sivumäärä: 32 s.

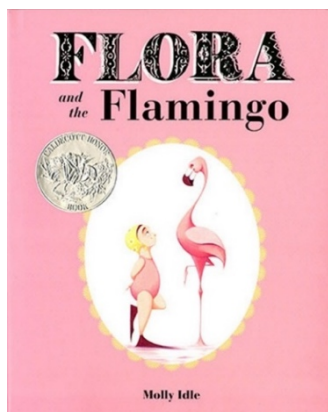

Marije Tolman & Ronald Tolman – The Tree House (2010)

Kaksi karhua löytää veden keskeltä puuhun rakennetun majan ja jäävät sinne asumaan. Kirjan aikana puumajaan tulee joka aukeamalla lisää eläimiä (flamingoja, sarvikuono, pandoja). Talven tullen uudet eläinystävät lähtevät omille teilleen ja kaksi karhua jäävät puumajaan kahdestaan.

Lemniscaat USA. Sivumäärä: 32 s.

Molly Idle – Flora and the flamingo (2013)

Flora ja Flamingo on ensimmäinen osa Floran seikkailuja lintujen kanssa. Kirjassa Flora yrittää parhaansa mukaan matkia flamingon upeita liikkeitä salaa, kunnes flamingo päättää auttaa Floraa. Yhdessä he harjoittelevat tanssimaan balettia. Kirjassa on kurkistusluukkuja, ja kirjan esittelyä löytyy [taiteilijan kotisivuilta](#).

Chronicle Books. Sivumäärä: 32 s.

Camille Garoche – The Snow Rabbit (2015)

Kaksi tyttöä katselee mökin ikkunasta lumisadetta ja toinen tytöistä menee ulos tekemään pienen lumijäniksen samalla kun toinen tytöistä jää sisälle katselemaan ikkunasta. Lumijäniksen valmistuttua tyttö tuo lumijäniksen sisälle, ja katsoja-lukija näkee tässä vaiheessa sisälle jääneen tytön olevan pyörätuolissa. Lumijänis alkaa sulaa sisällä ja tytöt lähtevät yhdessä viemään lumijänistä ulos, mutta lumijänis herää henkiin ja lähtee hyppelämään metsään. Tytöt seuraavat lumijänistä, mutta pyörätuoli jää jumiin pensaikkoon. Lumijänis kasvaa suuremmaksi, kunnes se on niin suuri, että toinen tytöistä voi ratsastaa sillä kotiinsa. Kirjan lopussa tytöt vilkuttavat mökkinsä ikkunasta lumijänikselle, joka on jo yhtä suuri kuin puut.

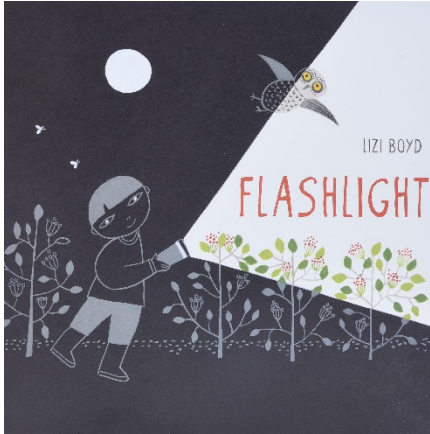
Enchanted Lion Books. Sivumäärä: 56 s.

Kirjan kuvituksessa on hyödynnetty paperilla tehtyjä dioramoja, valokuvasta sekä maalausta, jonka seurauksena kuvat ovat upeita kolmiulotteisen tuntuisia. Esimerkkikuvia löytyy [taiteilijan kotisivuilta](#). Samalta kirjoittajalta on ilmestynyt myös [Fox's Garden \(2014\)](#), jossa on käytetty samanlaista kuvitustyyliä.

Tehtäviä

- Kirjan alussa pohditaan yhdessä oppilaiden kanssa, miksi tarinan toinen tyttö ei tule ulos leikkimään.
- Joku tehtävä erilaisista kuvataiteen menetelmien yhdistämisistä/3D-tyylistä?
- Jokainen saa suunnitella oman metsäneläimen, joka muuttuisi valtavan kokoiseksi. Mitä tämä eläin tekisi jättikokoisena? Kirjoita lyhyt tarina, jossa seikkailet metsässä oman jättiläiseläimesi kanssa.

Lizi Boyd – Flashlight (2014)

Lapsi tutkii öistä metsää taskulampun valossa: mitä kaikkia olentoja metsässä asuukaan. Ainoa valonpilkahdus muuten tummassa kirjassa on taskulampun valokeila.

[Vastaavaa voi kokeilla myös tehdä lasten/oppilaiden kanssa itse.](#)

Chronicle Books. Sivumäärä: 40 s.

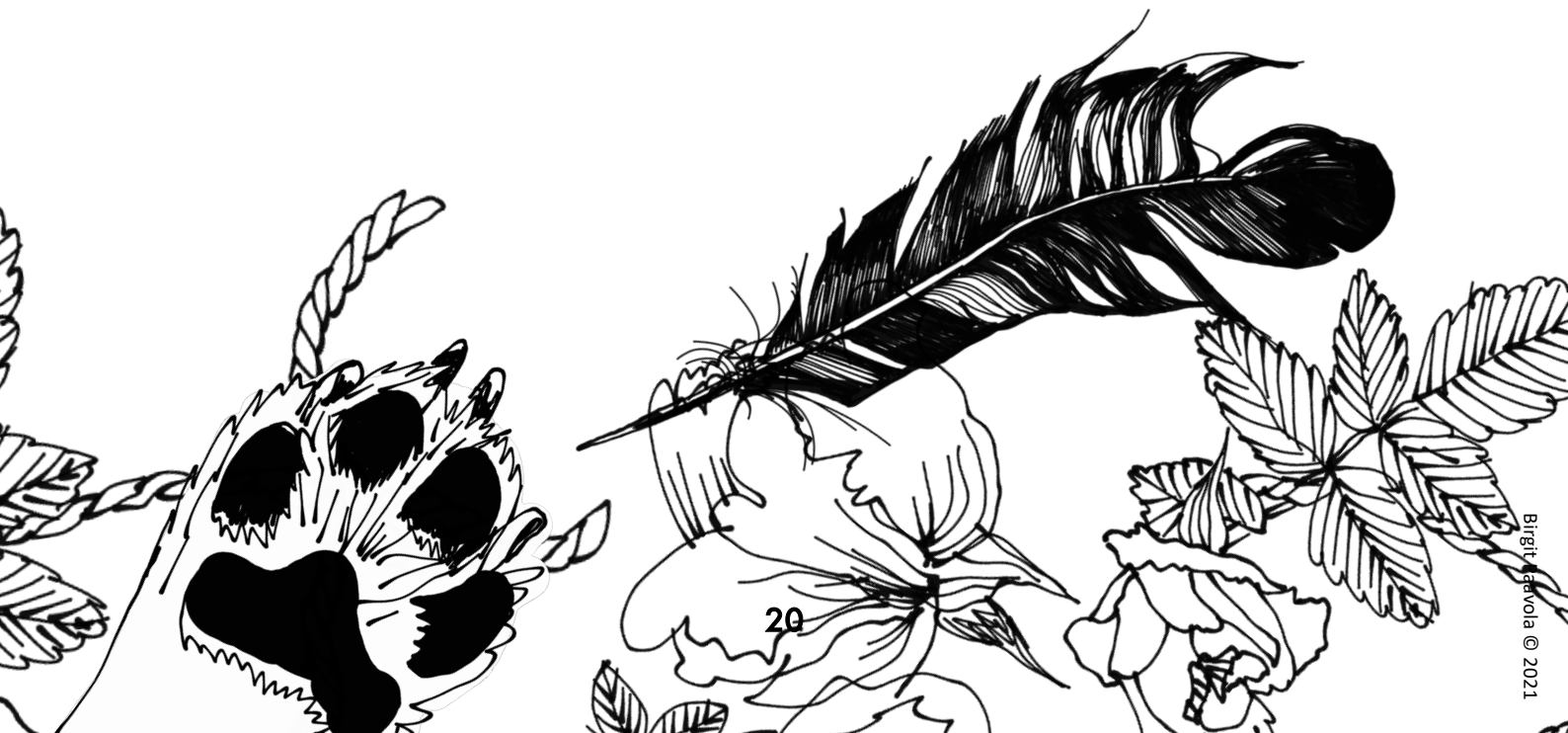

Giovanna Zoboli & Mariachiara Di Giorgio – Professione coccodrillo (2017)

Krokotiili herää aamulla asunnostaan, pukee kauluspaidan ja kravatin ylleen ja lähtee kaupungille. Kaupunkilaisten joukossa on myös eläimiä pukeutuneena vaatteisiin, esimerkiksi metromatkalla nähdään kirahvi aurinkolaseissa. Krokotiili toimittaa päivän askareitaan ja kirjan lopussa hän kävelee eläintarhassa olevaan pukuhuoneeseen, riisuu vaatteensa

ja pulahtaa uima-altaaseen. Viimeisellä sivulla isovanhempi ja pieni lapsi katselevat ihmeissään eläintarhassa krokotiilia uimassa.

TopiPittori. Sivumäärä: 32 s.

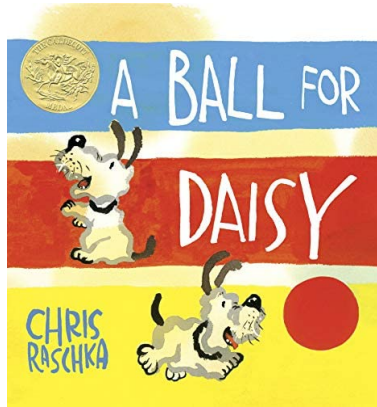

Seou Lee – Bye, Penguin! (2020)

Pingviini on syömässä kalaa, kun jää ympäriltä murtuu ja hän huomaa olevansa yksin jäälautalla ajelehtimassa pois kotoaan. Hän näkee matkallaan esimerkiksi revontulia, Kristus-patsaan, Vapaudenpatsaan sekä Sydneyn oopperatalon. Lopulta hän palaa kotiinsa surffilaudan ja lein kanssa.

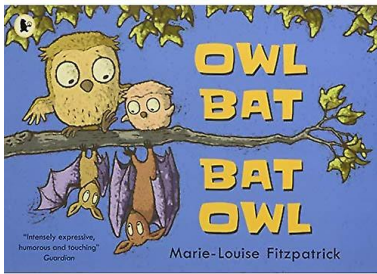
Levine Querido. Sivumäärä: 40 s.

Chris Raschka – A Ball for Daisy (2011)

Pieni valkoinen koira rakastaa punaista palloaan ja kun omistaja heittää pallon ulkona, tulee ruskea koira paikalle leikkimään pallon kanssa. Ruskea koira ottaa pallon suuhunsa ja pallo puhkeaa. Valkoinen koira on kovin surullinen, kunnes eräänä päivänä lenkillä vastaan tulee ruskea koira ja koiran omistaja, joilla on sininen pallo. Valkoinen koira saa itselleen sinisen pallon ja on jälleen onnellinen.

Schwartz & Wade. Sivumäärä: 32 s.

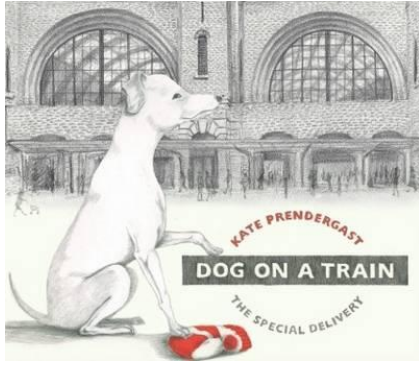

Marie-Louise Fitzpatrick – Owl Bat Bat Owl (2016)

Kovakantinen hiljainen kirja pieniin käsiin. Humoristinen ja liikuttava tarina erilaisuuden hyväksymisestä: pöllöt ja lepakot jakavat saman oksan ja opettelevat tulemaan toimeen keskenään.

Walker Books. Sivumäärä: 30 s.

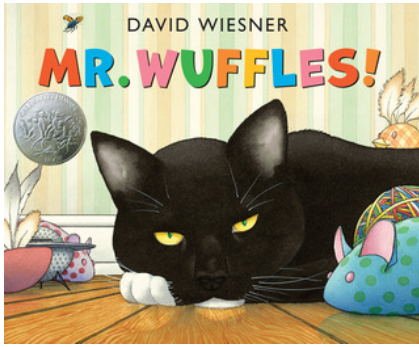

Prendergast – Dog on a train (2016)

Poika lähtee kiireellä kotoaan ja pudottaa piponsa. Koira ottaa pipon suuhunsa ja lähtee pojan perään. Pitkän junamatkan jälkeen koira löytää pojan ja antaa tälle piponsa. Harmaasävytteisessä kirjassa ainoat värit ovat pojan punavalkoinen lakki sekä pojan punaiset lenkkarit.

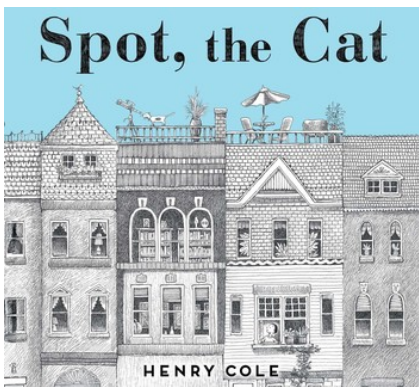
Old Barn Books. Sivumäärä: 24 s.

David Wiesner – Mr. Wuffles! (2013)

Wuffles ei ole kiinnostunut leluistaan, kunnes kotoa löytyy outo pieni avaruusalus. Sen kanssa Wuffles jaksaa leikkiä ja pyörittelee alusta ympäriinsä. Aluksen sisällä olevat avaruusolennot ovat hädissään ja heidän puheitaan kuvataan puhekuplilla, joissa on erilaisia geometrisia muotoja. Avaruusolennot yrittävät keksiä keinoa voittoa Wufflesin ja he pyytävät hyönteisiä avukseen taisteluun. Tämä on lähes hiljainen kirja, sillä ihmisellä on viisi puhekuplaa englanniksi. Kissan ja avaruusolentojen kielen katsoja-lukija voi kuvitella itse.

Clarion Books. Sivumäärä: 32 s.

Henry Cole – Spot, the Cat (2016)

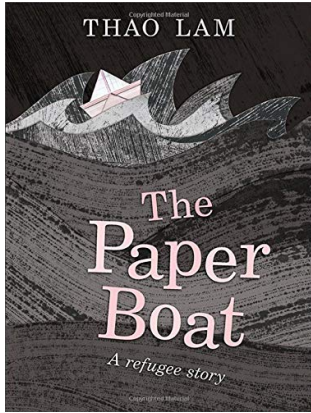
Tussityyllillä toteutetussa kuvakirjassa Spot-kissa karkaa avoimesta ikkunasta ulos seikkailemaan. Spotin omistaja, pieni lapsi, yrittää etsiä häntä joka paikasta. Spot-kissa on löydettävissä jokaiselta aukeamalta, kunhan katsoja-lukija on tarkkana. Kirjan lopussa Spot-kissa palaa kotiinsa seikkailuretken jälkeen.

Little Simon. Sivumäärä: 32 s.

b. KUN ELÄMÄ MUUTTUU

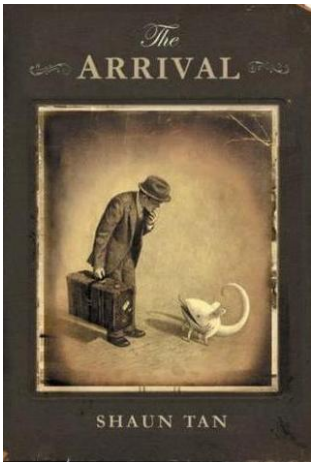
Kirjoja, joiden keskiössä on suuri muutos elämässä (esim. pakolaisuus).

Thao Lam – The Paper Boat: A Refugee Story (2020)

Muurahaisia kiipeilevät aasialaishenkisellä ruokapöydällä. Perhe huomaa ikkunasta panssarikoneen ja ryhtyy pakkaamaan tavaroitaan. Pakomatka alkaa, ja myös muurahaist lähtevät matkaan paperiveneellä. Muurahaisten matka merellä on vaarallinen ja heitä uhkaavat niin lokit kuin ukkonenkin. Lopulta muurahaisten matka päättyy turvallisesti saman perheen luo kuin minkä luota he lähtivätkin. Kirjailija on itse joutunut kaksivuotiaana pakenemaan Vietnamista Kanadaan, ja kirjoittaa omista kokemuksistaan.

Owlkids. Sivumäärä: 40 s.

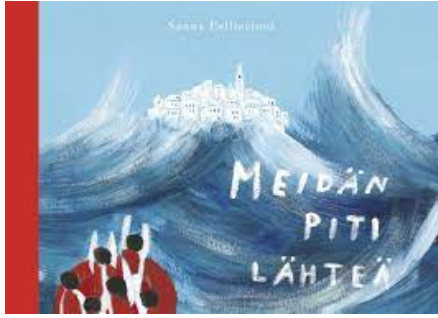
Shaun Tan – The Arrival (2006)

Hieman vanhemmille oppilaille soveltuva seepiasävytteinen ja sarjakuvatyylinen The Arrival -teoksen alussa mies hyvästelee lapsensa ja puolisonsa ja lähtee matkaan. Laivamatkan päätyttyä mies on uudessa maassa, jonka tavat, kieli ja eläimet tuntuvat vierailta. Vähitellen uusi maa alkaa tuntua kodilta, ja kirjan lopussa miehen puoliso ja lapsi saapuvat viimein uuteen maahan ja aloittavat oman seikkailunsa siellä.

[IBBY: Kuvittele miltä tuntuisi asua vieraana tuntemattomassa maassa. Mitä tekisit, jotta saavuttaisit kuulumisen tunteen?](#)

Lothian Books. Sivumäärä: 132 s.

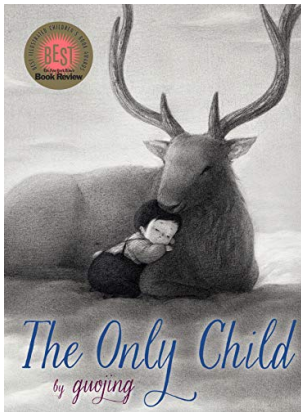

Sanna Pelliccioni – Meidän piti lähteä (2018)

Sanna Pelliccioniin *Meidän piti lähteä* on tunnetuin suomalainen hiljainen kirja. Perheen maassa syttyy sota, ja he lähtevät sotaa pakoon pienellä veneellä meren yli. Pitkän merimatkan jälkeen perhe pääsee uuteen maahan ja aloittaa siellä uuden elämän.

S&S. Sivumäärä: 44 s.

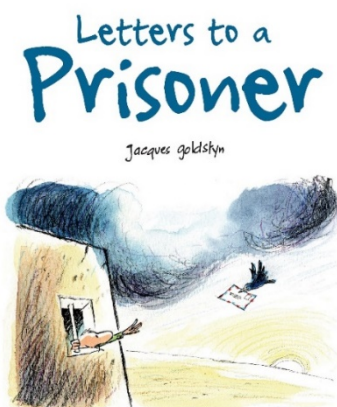

Guojing – The Only Child (2015)

Tässä harmaasävytteisessä kirjassa pieni lapsi elää ainoana lapsena. Hän päättää lähteä tapaamaan isoäitiään ja lähtee yksin seikkailuun. Hän eksyy metsään ja kohtaa uroshirven, jonka kanssa hän ajautuu seikkailuihin niin pilvien päälle kuin valaan vatsaan. Lopussa hirvi vie lapsen kotiinsa vanhempiensa luo, jotka olivat jo kovin huolissaan. Guojing mainitsee kirjansa alkusanoissa kirjoittavansa omista lapsuuden yksinäisyyden kokemuksistaan, ajalta, jolloin Kiinassa oli yhden lapsen politiikka.

Schwartz & Wade. Sivumäärä: 112 s.

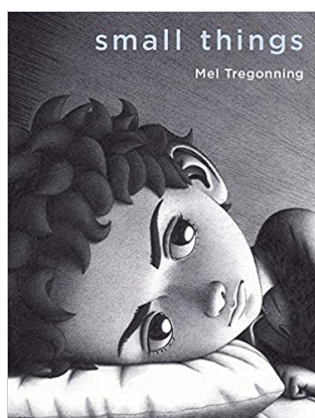

Jacques Goldstyn – Letters to a Prisoner (2017)

Tyttö on isänsä kanssa rauhanomaisessa mielenosoituksessa, jossa isä pidätetään ja viedään vankilaan. Tyttö on murheissaan isänsä puolesta ja päättää lähettää hänelle kirjeen. Vartija tuhoaa kirjeen, mutta kirjeitä saapuu jatkuvasti lisää ja vartijat eivät pysty tuhoamaan kaikkia kirjeitä.

Tämä kirja on tehty osana Amnestyn kirjeiden kirjoitus -kampanjaa ja [Amnestyn sivuilla](#) onkin tehtäviä liittyen tähän kirjaan.

Owlkids. Sivumäärä: 44 s.

Mel Treginning – Small Things (2016)

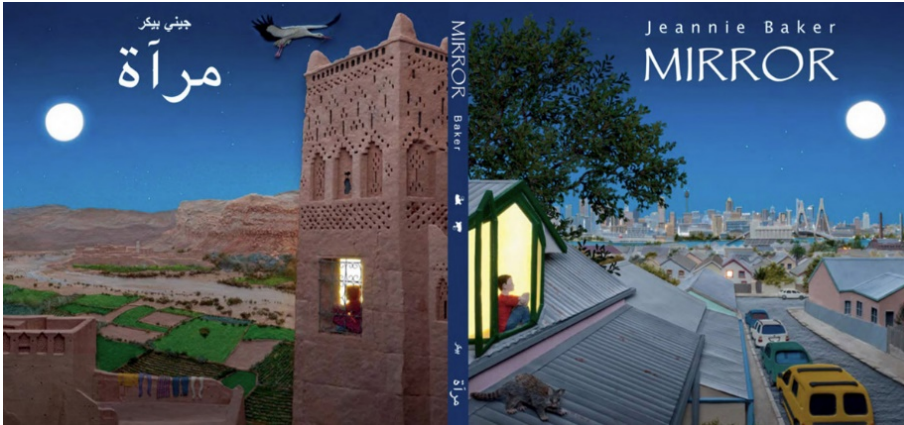
Teos kuvaa pienen pojan ahdistuneisuutta, hyväksyntään liittyviä pohdintoja ja avaa oven aloittaa vuoropuhelu lapsen huolista. Teoksessa pojan ahdistuneisuus kietoutuu kasaantuviin ongelmiin perheen, koulun ja ystävien kanssa. Huolet ovat kuin pieniä hahmoja, jotka eivät jätä häntä rauhaan. Vähitellen ahdistus helpottaa ja poika huomaa, että monilla muillakin on ulkonaisesta onnellisuudesta huolimatta murheita. Teoksen kuvamaailma on voimakas, ja sitä pidetään osittain omaelämäkerrallisena.

Allen & Unwin. Sivumäärä: 40 s.

b. ERILAISIA PERHEITÄ

Kirjoja, joiden keskiössä on erilaisia perheitä.

Jeannie Baker – Mirror (2010)

Kirjan avatessa molemmilla sivuilla on tekstiä, jossa kerrotaan, että tämä on tarina kahdesta pojasta ja kahdesta perheestä. Teksti on sekä englanniksi että arabiaksi. Toinen perheistä elää Australian kaupungissa, ja tämän perheen elämää seura taan kirjan vasemmalla puolella. Toinen perheistä elää Marokossa, ja tämän perheen elä-

mää seurataan kirjan oikealla puolella. Vaikka maisemat ovatkin hieman erilaiset, koostuu perheiden arki samanlaisista asioista. Kirja voitti vuonna 2011 Australiassa vuoden kuvakirjapalkinnon.

Candlewick Press. Sivumäärä: 48 s.

Tehtäviä

- Valitse kirjan kuvista yksi paikka, jonne haluaisit itse matkustaa. Miksi valitsit juuri tämän paikan?
- Mitä luulet, minkä takia kirjan nimi on *Mirror* eli peili?
- Oppilaat saavat valita minkä tahansa kaupungin maailmasta ja pareittain he tekevät omaa vertailua siitä, miten kaupungit eroavat toisistaan: millaisia rakennuksia kaupungeissa on, millainen ilmasto maassa on jne.
- **IBBY:** Mitä muita maailmoja voisimme jakaa? Mitkä arkipäiväiset asiat ovat samanlaisia kaikissa maissa?
 - Tee omia kuvia paikoista, joissa olet ollut.

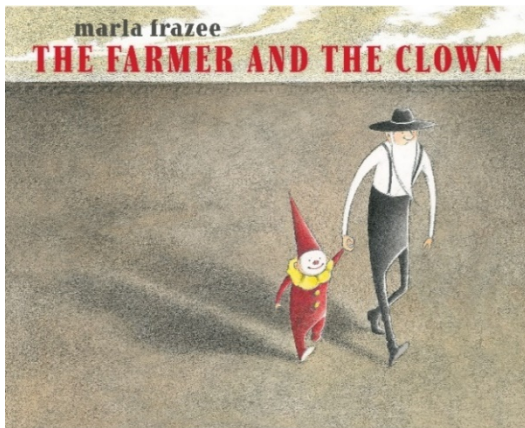

Pete Oswald – Hike (2020)

Lapsi ja isä heräävät aikaisin aamulla lähteäkseen yhdessä vaeltamaan. Kaksikko lähtee metsään ja näkee upeita vuorimaisemia. Reissun lopussa he ottavat yhteiskuvan ja laittavat kotona valokuvan valokuva-albumiin.

Candlewick Press. Sivumäärä: 40 s.

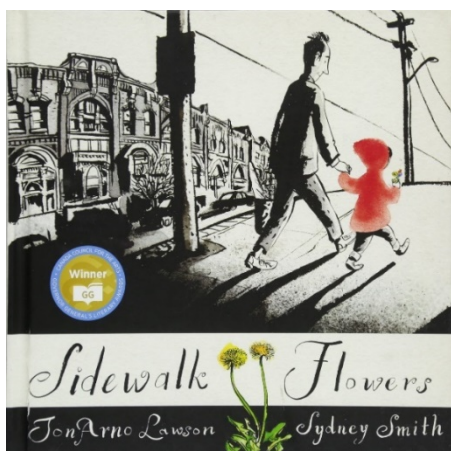

Marla Frazee – The Farmer and the Clown (2014)

Maanviljelijän tilalle ilmestyy eräänä päivänä pellevauva, joka on eksynyt omasta sirkusperheestään. Vastahakoisesti maanviljelijä ottaa pellevauvan kotiinsa, ja he viettävät mukavia hetkiä yhdessä. Kirjan lopussa sirkusväki saapuu junalla maanviljelijän tilalle hakemaan pellevauvaa mukaansa.

Beach Lane Books. Sivumäärä: 32 s.

Teoksesta on ilmestynyt kaksi jatko-osaa: *The Farmer and the Monkey* (2020), jossa maanviljelijän tilalle ilmestyy sirkusapina, sekä *The Farmer and the Circus* (2021), jossa maanviljelijä menee tapaamaan uusia ystäviään sirkukseen.

JonArno Lawson & Sydney Smith - Sidewalk Flowers (2015)

Pieni lapsi kävelee isänsä kanssa kaupungilla. Kirjan alussa väritys on mustavalkoinen, paitsi lapsen takki on punainen. Isä puhuu puhelimesta, ja lapsi huomaa keltaisen voikukan. Hän poimii sen mukaansa ja alkaa huomata muitakin pieniä kasveja kaupungissa. Jokaisen kasvin myötä maailmaan tulee hieman enemmän värejä, ja loppua kohden lapsi lahjoittaa löytämiään kasveja puiston penkillä nukkuvalle ihmiselle, koiralle, kuolleelle linnulle ja lopulta perheelleen.

Groundwood Books. Sivumäärä: 32 s.

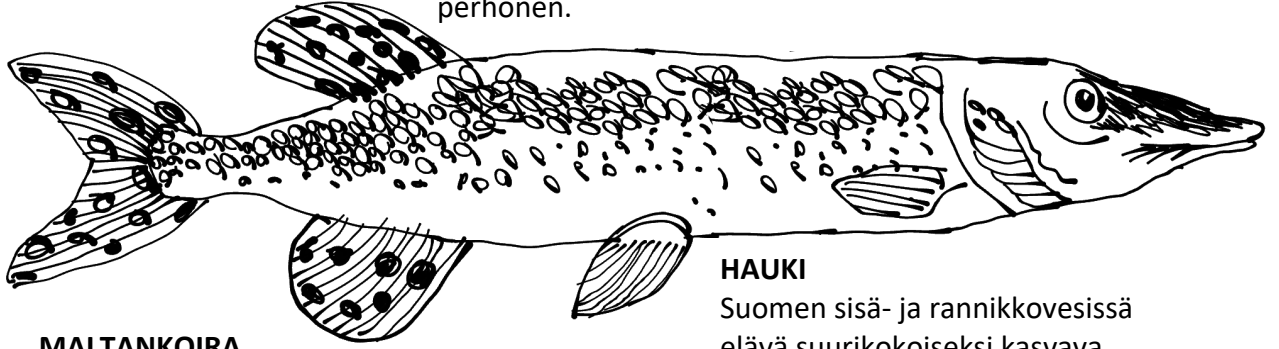
AHOMANSIKKA

Suomessa kasvava
luonnonvarainen mansikkalaji

NEITOPERHONEN

Pihapiireissä ja puutarhoissa viihtyvä
täpläperhosten heimoon kuuluva
perhonen.

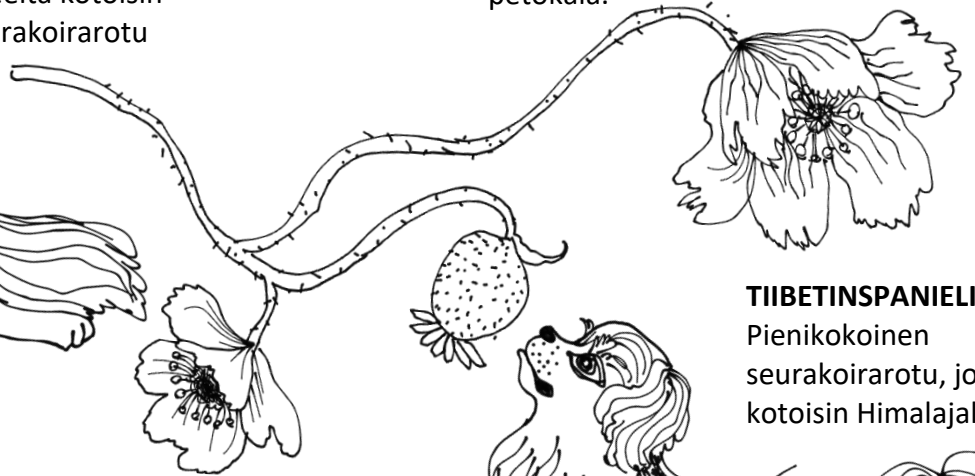

HAUKI

Suomen sisä- ja rannikkovesissä
elävä suurikokoiseksi kasvava
petokala.

MALTANKOIRA

Välimeren alueelta kotoisin
oleva pieni seurakoira-rotu

TIIBETINSPANIELI

Pienikokoinen
seurakoira-rotu, joka on
kotoisin Himalajalta

JUHANNUSRUUSU

Historiallinen
Suomessa yleinen
ruusulajike, joka
kukki juhannuksen
aikoihin herkin
valkoisin kukin.

JÄTTIUNIKKO

Kukki kesä-
heinäkuussa suurin
oranssinpunaisin
kukin.

NAAKAN SULKA

Naakka on
tummasävyinen pieni
varislintu, joka viihtyy
asutuksen
läheisyydessä.

VANAMO

Kesä-heinäkuun aikaan
vaaleanpunaisin kukin kukkiva
metsien varpukasvi.

